

GAGAUZ LİLİ HEM LİTERATURA
XXXV RESPUBLİKA OLİMPIADASI
XI klas
Mayın 2-4, 2025

TEKSTİ DİKATLI OKUYUN

Ürääm uslanêr, dolêr ii fikirlärlän, açan bän siirederim gözellii, ani Allah verdi bizä: bu paalı topra, angısı her zaman bizi doyrurêr, besleer güüdemizi. Açan da güneş kış vakıdı azıcık yısıdêr seni, ama sän yap-yalnız bulunêrsın engin merada, neredä can-cun yok, yukarda pak, maavi, uçsuz-kenarsız gök, aklıma getirer, ani canım uçacak orayı, açık havaya. İstär-istemäz beni sarêr düşünmäklär: “Ne o yaşamak? Ne o dünnä? Kim onu sana verdi?..”

Osaat canım sıkılêr da bana seseder, sorêr: “Neçin sän yaşêêrsın? Kimsin sän? Ne fayda var sendän?” Bu üzerä bän pek severim avlanmaa her zaman, bakmayarak havaya. Bän halizinä dinnenerim, açan lafederim kırlan, lüzgärlän, bulutlarlan da aarêêrım cuvap çok soruşlara, angıları aklıma gelir sade avlanarkan.

(K. Kurdoglunun “**Kısmetli avcı**” annatmasına görä)

I. Verili tekstä analiz yapın.

1. Avtorun düşünmeklerinä “*Ne o yaşamak? Kim onu sana verdi? Neçin sän yaşêêrsın?*”, sayıklayarak, kendiniz cuvap verin. (5 cümlä)

L	L
0	0
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5
6	6
7	7

2. Nezaman avtorun ürää halizdän dinnener? (3 cümlä)

L	L
0	0
1	1
2	2
3	3
4	4

3. Verili teksttä **üç** artistik kolaylı bulun. Onnarı çıkarın, ne olduunu belli edin.

L	L
0	0
1	1
2	2
3	3

4. Teksttän verili laflara bulun:

a) sinonim

uslanêr – _____
yaşamak – _____
aklıma – _____
besleer – _____
vakıt – _____

b) antonim

pak – _____
yukarda – _____
çok – _____
ii – _____
engin – _____

L	L
0	0
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5

II. Verili soruŖlara cuvap verin.

1. Çıkarın teksttän **iki** laf, neredä vokal dönmesi var hem **bir** laf, neredä konson dönmesi var da koyun onnarı temel formasına.

L	L
0	0
1	1
2	2
3	3

2. Verili laf birleşmesinä sintaksis analizini yapın: **besleer güüdemizi**

L	L
0	0
1	1
2	2
3	3
4	4

3.Verili cümleyä sintaksis analizini yapın:

Ürääm uslanêr, dolêr ii fikirlärlän, açan bän siirederim Allahtan verilän gözelli.

L	L
0	0
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5
6	6
7	7

OKUYUN ŞİİRİ

Saalık, annaşmak, sevgi –
Dünnedä en büyük vergi!
Onnara iiltmärsän baş,
Dökecän erdä çok yaş.

Duumamız topraa – şaka,
Yaşamak düşä-kalka,
Sular gelip, iisiler,
Dünnä dönüp – diişiler.

Yaşamayı bölä seç,
Bir iş yok onda diveç,
Yaşamak – kısa oyun,
Erdä yok ona doyum!

Su var, ekmeç etişer,
Neçin insan çekişer?
Ne etişmeer onnara
Te bu kısacık ara?

(*Vasilisa Tukan “Ne o yaşamak?”*)

III. Şiirä analiz yapın.

1. Bu *iki* yaratmayı ne birleştireceğiz? Fikrinizi açıklayın. (4 cümlä)

L	L
0	0
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5
6	6
7	7

2. *Su var, ekmek etişer,*

Neçin insan çekişer? Sayıklayın da avtorun soruşlarına cuvap verin. (5 cümlä)

L	L
0	0
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5
6	6
7	7

IV. Verili soruşlara cuvap verin.

1. Verili şiirdän çikarın **üç** adlık saabilik formasında da onnarın üzünü, sayısını, halını belli edin.

L	L
0	0
1	1
2	2
3	3

2. Verili aderliklerin çeşitlerini belli edin.

onnara _____
ne _____
bu _____

L	L
0	0
1	1
2	2
3	3

3. Lafa morfologiya analizini yapın: **dökecän**

L	L
0	0
1	1
2	2
3	3
4	4

V.	Mini-yaratma	30 bal	
1.	“Yaşamak – büyük kısmettir!” temasına görä kısadan kendi fikirinizi açıklayın. (1-1,5 sayfa) Fikirinizi açıklamaa deyni, aşaadakı planı hesaba alın: 1. Temayı (konuyu) açıklayın. Cuvabın içindekilii hem temanın (konunun) baalantısı olsun.	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4

		5	5
		6	6
		7	7
		8	8
	2. Fikrinizi argumentläyin, dil zebilliini hem dilin komunikativ kalitesini koruyun (logikayca, annamaklı demekli, fikirli).	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6
		7	7
		8	8
	3. Dolu hem dooru literatūra dilinin normalarını kullanın. Temayı (konuyu) açıklayarkan, läüzümnü materialı kullanın.	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6
		7	7
		8	8
	4. Derindän kendi bakışınızı, pozitiyanızı, kişiliininizi gösterin.	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6

